

YK:N LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Planin työn perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Lapsen oikeuksien sopimuksen ovat ratifioineet kaikki muut YK:n jäsenvaltiot paitsi Yhdysvallat, Etelä-Sudan ja Somalia.

Seuraavassa sopimusartiklat on esitetty lyhennetyssä muodossa:

1. artikla: Jokainen alle 18vuotias on lapsi.

2. artikla: Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle lapselle. Lapsen hyvinvointi ei saa riippua siitä, mistä päin maailmaa hän on kotoisin tai miltä hän näyttää.

3. artikla: Aikuisten, esimerkiksi valtion, on tehtävä sellaisia päätöksiä, jotka suojelevat lasta.

4. artikla: Valtioiden pitää toteuttaa nämä artiklat.

5. artikla: Valtioiden pitää auttaa vanhempia ja muita lapselle tärkeitä aikuisia niin, että nämä voivat tukea lapsen kehitystä.

6. artikla: Jokaisella lapsella on oikeus elämään, ja valtion pitää auttaa lapsia saamaan mahdollisimman hyvä elämä.

7. artikla: Jokainen lapsi on rekisteröitävä heti syntymän jälkeen. Syntyneellä lapsella on oikeus nimeen ja kansalaisuuteen.

8. artikla: Valtiot varmistavat jokaisen lapsen oikeuden henkilöllisyyteen, kansalaisuuteen ja nimeen.

9. artikla: Jokaisen lapsen pitää saada elää yhdessä vanhempiensa ja perheensä kanssa, jos hänellä on hyvä olla heidän kanssaan.

10. artikla: Jos lapsi on joutunut lähtemään kotimaastaan, hänen pitää voida palata sinne ja päästä yhteyteen oman perheensä kanssa.

11. artikla: Valtioiden pitää estää lasten sieppaaminen.

12. artikla: Lapsella on oikeus ilmaista omat mielipiteensä kaikissa itseään koskevissa asioissa ja ne on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.

13. artikla: Lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan ne eivät loukkaa muiden oikeuksia. Lapsella on oikeus saada tietoa.

14. artikla: Lapsen oikeutta ajatuksen, omantunnon ja uskonnonvapauteen pitää kunnioittaa hänen ikätasonsa huomioon ottaen.

15. artikla: Lapsella on oikeus järjestäytyä ja toimia yhdistyksissä.

16. artikla: Lapsella on oikeus yksityisyyteen, kotirauhaan ja kirjesalaisuuteen. Hänen kunniaansa tai mainettaan ei saa halventaa.

17. artikla: Lapsella on oikeus tietää esim. television, radion ja lehtien välityksellä, mitä maailmassa tapahtuu.

18. artikla: Valtion täytyy tukea vanhempia lapsen kasvatuksessa.

19. artikla: Lasta pitää suojella väkivallalta ja hyväksikäytöltä.

20. artikla: Valtion pitää auttaa perheetöntä lasta. Tällöin on kiinnitettävä huomiota lapsen kasvatuksen jatkuvuuteen sekä lapsen etniseen, uskonnolliseen ja kielelliseen taustaan.

21. artikla: Lapsi voidaan adoptoida, mutta vain jos se on lapsen kannalta paras vaihtoehto.

22. artikla: Valtion tulee suojella pakolaislapsia ja huolehtia heidän tässä sopimuksessakin lueteltujen oikeuksiensa toteutumisesta.

23. artikla: Vammaisen lapsen erityistarpeet tulee huomioida ja hänen tulee saada nauttia täysipainoisesta ja hyvästä elämästä.

24. artikla: Lapsella on oikeus elää terveenä ja saada tarvittaessa hoitoa.

25. artikla: Kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen hoito ja sijoituksen perusteet tulee tarkistaa ajoittain.

26. artikla: Lapsella on oikeus nauttia sosiaaliturvasta.

27. artikla: Lapsella on oikeus hänen ruumiillisen, henkisen, hengellisen, moraalisin ja sosiaalisen kehityksensä kannalta riittävään elintasoon.

28. artikla: Lapsella on oikeus käydä koulua.

29. artikla: Koulutuksen pitää kehittää sekä lasten taitoja, että suvaitsevaisuutta.

30. artikla: Vähemmistöryhmään tai alkuperäiskansaansa kuuluvalla lapsella on oikeus noudattaa oman ryhmänsä elämäntapaa ja puhua sen kieltä.

31. artikla: Lapsella on oikeus lepoon, leikkiin ja vapaaajasta nauttimiseen.

32. artikla: Lapsella ei saa teettää työtä, joka haittaa hänen opintojaan tai vahingoittaa hänen terveyttään tai kehitystään.

33. artikla: Lasta pitää suojella huumeilta ja laittomalta huumekaupalta.

34. artikla: Lasta pitää suojella seksuaaliselta hyväksikäytöltä.

35. artikla: Valtioiden pitää estää lapsilla käytävä kauppa.

36. artikla: Lasta pitää suojella kaikelta hyväksikäytöltä.

37. artikla: Lasta ei saa kiduttaa eikä rangaista julmasti. Jos lapsi joutuu vankilaan, häntä pitää kohdella inhimillisesti ja hänen ikänsä pitää huomioida.

38. artikla: Alle 15vuotiaiden lasten ei pidä osallistua sodankäyntiin.

39. artikla: Väärinkäytöksen uhriksi joutunutta lasta pitää auttaa.

40. artikla: Lakia rikkonutta tai siitä epäiltyä lasta on kohdeltava hänen ihmisarvoaan kunnioittaen ja hänen ikänsä huomioon ottaen.

41. artikla: Jos valtioilla itsellään on parempia lakeja kuin tässä sopimuksessa luetellut, on niitä noudatettava.

42. artikla: Valtioiden pitää huolehtia, että kaikki kansalaiset tietävät lapsen oikeudet.

43. artikla: Tätä sopimusta valvoo kansainvälinen ryhmä.

44.-45. artikla: Valtiot raportoivat säännöllisesti miten sopimusta noudatetaan.

46.-54. artikla: Nämä artiklat ovat päätöksiä sopimuksen voimassaolosta.